

Capitolul I

În inima Cartierului de Vest se află multe unghere necunoscute aproape de nimeni, în afară de șoferii de taxi care le traversează cu știința experților și ajung triumfători în Park Lane, Berkeley Square sau în South Audley Street.

Dacă o iei pe strada ce se intersectează cu Park Lane și care nu te atrage cu nimic deosebit, apoi mai faci la dreapta și la stânga o dată sau de două ori, ajungi pe o stradă liniștită unde pe partea dreaptă se află Hotelul Bertram. Hotelul Bertram e acolo de mult timp. În timpul războiului, casele de pe partea dreaptă și cele de pe partea stângă din apropiere au fost distruse, însă hotelul nu a avut de suferit. Bineînțeles că nu a scăpat chiar fără nici o zgârietură, lovitură sau semn, așa cum ar spune agenții imobiliari, însă, cu o sumă de bani considerabilă, fusese restaurat la forma inițială. În anul 1955, arăta exact ca în anul 1939: semeț, destul de luxos, dar nu ostentativ.

Acesta era Hotelul Bertram, frecventat, de-a lungul anilor, de eșaloanele superioare ale clerului, de distinse doamne în vârstă, de la cele din rândul aristocrației până la cele de la țară, și de fete tinere care se îndreptau spre casă după ce școlile scumpe pe care le frecventau intrau în vacanță.

„Sunt atât de puține locuri în Londra unde o tânără ar putea sta singură! Dar, bineînțeles, la Hotelul Bertram este foarte bine. Am stat acolo de câte ori am trecut prin Londra.“

Fuseră, bineînțeles, o mulțime de hoteluri asemenea Bertramului. Unele încă există, însă peste majoritatea trecuse vântul schimbării. Fuseră forțate să se modernizeze, pentru a mulțumi un alt tip de oaspeți. Și Bertram suferise schimbări, însă totul fusese făcut cu atât de multă subtilitate, încât nu se remarca nimic nou la prima vedere.

În fața scârilor exterioare care duceau spre ușa batantă stătea un personaj care, la prima vedere, semăna cu un mareșal. Pieptul lat și masculin îi era împodobit cu șireturi de aur și cu panglici. Alura sa era fără cusur. Te întâmpina cu căldură și te privea cu compasiune când ieșeau cu greu din taxi – din cauza reumatismului –, te conducea grijuliu pe scări în sus și te îndruma prin ușile batante.

Înăuntru, dacă aceea era prima dată când vizitai Hotelul Bertram, simțeai, aproape cu neliniște, că reintrai într-o lume demult apusă. Era ca și cum cineva ar fi dat timpul înapoi. Te aflai din nou în Anglia edwardiană.

Bineînțeles, hotelul avea încălzire centrală, însă nu îți dădeai seama de acest lucru. Așa cum fusese dintotdeauna, în șemineele din marele hol central tronau două focuri grandioase; lângă ele, două coșuri de alamă, pline cu cantitatea exactă de cărbuni, străluceau în felul în care strălucesc în orice casă în care sunt lustruite de menajerele edwardiene. Hotelul era dominat de atmosfera confortabilă creată de catifeaua roșie care îmbrăca totul. Fotoliile nu erau din vremurile noastre. Toate aveau înălțimea potrivită, astfel ca bătrânele doamne afectate de reumatism să nu trebuiască să se chinuie într-un mod nedemn, ca să se ridice în picioare. Șezutul scaunelor nu era, ca la multe fotolii moderne și scumpe, la înălțimea dintre genunchi și coapsă,

model care produce o suferință crâncenă celor care suferă de artrită și de sciatică; în plus, nu erau toate de același fel. Unele erau cu spătar înalt și drept, altele erau cu spătarul arcuit, de diferite dimensiuni, potrivite pentru grași sau slabi. La Hotelul Bertram oamenii găseau scaune confortabile, indiferent de dimensiunea lor.

Fiind vremea ceaiului, holul cel mare era plin. Dar asta nu însemna că holul era singurul loc în care se putea servi ceaiul. Mai erau și un salon mai mic, și o cameră în care se putea fuma (care, dintr-un motiv neștiut, era rezervat doar domnilor), unde scaunele enorme erau acoperite cu piele fină, două birouri, unde te puteai retrage într-un colț, cu un prieten apropiat pentru o conversație între patru ochi sau chiar să-ți redactezi corespondența, dacă într-adevăr asta voiai să faci. Pe lângă aceste facilități amintind de perioada edwardiană, mai erau și alte locuri retrase, neindicate cu marcaje speciale, însă binecunoscute celor care aveau nevoie de ele. Mai era și un bar dublu cu doi barmani, din care unul era american, angajat special pentru a-i face pe americani să se simtă ca acasă și să le ofere bourbon, whisky și orice tip de cocteil. Celălalt barman era englez, îndatoririle lui fiind cherry-ul și Pimm's nr. 1 și să vorbească în cunoștință de cauză despre cursele de la Ascot și Newbury, împreună cu domnii între două vârste cazați la Hotelul Bertram pentru cele mai serioase întruniri prilejuite de cursele de cai. Mai exista o cameră ascunsă în capătul unui hol în care era un televizor pentru amatorii de astfel de distracție.

Însă holul cel mare de la intrare era locul preferat pentru servirea ceaiului. Doamnele în vârstă se delectau privind spre ușă la cei care intrau sau ieșeau din hotel, își recunoșteau prieteni vechi și comentau răutăcios cât de tare îmbătrâniseră. Vizitatorii americani se adunau și ei acolo, ca să se poată bucura de spectacolul oferit de vechea aristocrație engleză, adunată

pentru tradiționalul ceai. Pentru că ceaiul de după-amiază era un obicei definitoriu al Hotelului Bertram.

Totul era absolut încântător. Întregul ritual era prezidat de Henry, un bărbat masiv și grandios, trecut de cincizeci de ani, cu aer de unchi protector, plin de compasiune, cu manierele curtenitoare ale unei specii demult dispărute: majordomul perfect. Sub coordonarea riguroasă a lui Henry, treaba propriu-zisă era făcută de niște tinereți zvelți. Ceaiul era servit pe tăvi de argint ornate și în ceainice georgiene. Serviciile de porțelan, dacă nu erau chiar de Rockingham și de Davenport, erau niște copii aproape perfecte. Se foloseau în mod deosebit serviciile Blind Earl. Ceaiul era din cel mai bun, indian, din Ceylon, din Darjeeling sau din Lapsang. Cât despre gustări, puteai cere orice-ți poftea inima, căci aveai să primești.

În acea zi, 17 noiembrie, Lady Selina Hazy, de șaiszeci și cinci de ani, venită tocmai din ținuturile înalte ale Leicestershire-ului, se delecta cu o delicioasă brioșă plină cu unt, cu plăcerea cu care mănâncă doamnele în vârstă dulciurile.

Cu toate acestea, savuratul brioșei nu o absorbea câtuși de puțin de la scrutarea ageră a ușilor batante ori de câte ori acestea se deschideau unui nou-venit.

Doar așa putu să-i zâmbească și să-și incline capul către colonelul Luscombe, care intra cu spatele drept, cu alură de soldat și cu ochelarii de curse atârându-i la gât. Ca o adevărată autocrată ce era, Lady Selina îi făcu semn să vină, iar în câteva secunde Luscombe se afla lângă ea.

– Bună, Selina, ce te aduce prin oraș?

– Dentistul, răspunse Lady Selina, aproape ininteligibil, pentru că avea gura plină. Și m-am gândit că dacă tot vin în oraș să trec și prin Harley Street să mă mai caut de artrită. Știi la cine mă refer.

Deși pe Harley Street se aflau câteva sute de doctori pentru fiecare tip de boală, Luscombe știa la cine se referea Lady Selina.

– Și ți-a fost de ajutor? o întrebă el.

– Înclin să cred că da, spuse Lady Selina în silă. Un tip fenomenal. M-a luat de gât pe neașteptate și l-a sucit ca pe cel al unui pui de găină, zise ea mișcându-și cu grijă gâtul.

– Te-a durut?

– Probabil că da, ținând cont de manevră, însă, la drept vorbind, nu prea am avut timp să-mi dau seama, zise ea continuând să-și miște gâtul cu grijă. Dar acum mă simt bine. Pot în sfârșit, după ani buni, să mă uit peste umărul drept.

Făcu mișcarea demonstrativă, apoi exclamă:

– Ei, nu-mi vine să-mi cred ochilor! Uite-o pe bătrâna Jane Marple. Am crezut că a murit demult. Arată de parcă ar avea o sută de ani.

Colonelul Luscombe se uită în direcția lui Jane Marple ridicată din morți, însă fără prea mult interes – Hotelul Bertram era ca o vitrină pentru ceea ce numea el bătrânicii zaharisite.

În timpul acesta, Lady Selina continuă să vorbească.

– Singurul loc din Londra unde mai poți găsi brioșe. Brioșe adevărate. Știi, anul trecut, când am fost în America, aveau la micul dejun niște chestii cărora le ziceau brioșe. De fapt, nu semănau deloc cu brioșele. Un fel de fursecuri cu stafide. Adică la ce bun să le zici brioșe?!

Își îndesă în gură ultima fărâmă de brioșă cu unt și privi în jur. Henry apăru imediat. Nici grăbit, nici în fugă. Pur și simplu, ca din pământ.

– V-aș mai putea servi cu ceva, doamnă? Vreo prăjitură?

– Prăjitură? Lady Selina se gândi la prăjituri fără prea mult interes.

– Avem niște prăjituri cu semințe delicioase, doamna mea. Vi le recomand.

– Prăjituri cu semințe? N-am mai mâncat prăjituri cu semințe de ani buni. Chiar sunt prăjituri cu semințe adevărate?

– O, da, doamnă. Bucătarul are o rețetă veche. Sunt sigur că vor fi pe gustul dumneavoastră.

Henry îi aruncă o privire unuia dintre ucenicii săi, iar tânărul plecă imediat să aducă prăjitura.

– Cred că ai fost la Newbury, nu-i așa, Derek?

– Da. Al naibii de frig. Nici n-am mai stat să văd și ultimele două curse. O zi dezastruoasă. Iapa aia a lui Harry n-a fost bună de nimic.

– Nici nu mă gândeam că ar putea fi. Dar Swanhilda cum a fost?

– A terminat a patra, zise Luscombe ridicându-se. Trebuie să mă interesez de cameră.

Străbătu foaierea îndreptându-se spre recepție. Mergea cercetând persoanele care erau așezate la mese. Un număr impresionant de oameni luau ceaiul aici. Ca pe vremuri. Tradiția ceaiului ca masă a zilei se pierduse de când cu războiul, însă se pare că nu și la Hotelul Bertram. Oare cine *erau* acești oameni? Doi preoți și parohul din Chislehampton. Da, și încă un slujitor ai bisericii la masa din colț, nici mai mult nici mai puțin decât un episcop! Simplii vicari erau destul de rari.

„Trebuie să fii cel puțin preot ca să ai bani de Bertram, se gândi el. Cei de la coada ierarhiei clericilor din păcate nu-și permit.“ De asta se mira cum Dumnezeu oameni în vârstă precum Selina Hazy își puteau permite luxul de a sta la Bertram. Abia dacă avea doi-trei bănuți pe an. Mai erau și bătrâna Lady Berry, și doamna Posselthwaite din Somerset, și Sybil Kerr – toate sărace ca niște șoareci de biserică.

Încă meditănd la asta, ajunsese la recepție și fu întâmpinat cu căldură de domnișoara Gorringe, recepționera hotelului. Domnișoara Gorringe era o veche cunoștință. Aceasta îi știa pe toți

oaspeții hotelului și, precum fețele regale, nu uita niciodată nici un chip. Avea o înfățișare cam nesărată, însă respectabilă. Un păr blond cârlionțat (pus pe moațe, ca pe vremuri, după cum arăta), o rochie neagră de mătase, un piept generos pe care se odihneau un medalion de aur și o broșă cu model în relief.

– Numărul paisprezece, zise domnișoara Gorringe. Cred că paisprezece ați avut și ultima dată, domnule Luscombe, și ați fost mulțumit. Este foarte retrasă.

– Nu-mi pot imagina cum de reușești să-ți amintești toate aceste detalii, domnișoară Gorringe!

– Ne face plăcere să oferim oaspeților noștri tot confortul.

– Venind aici, mă simt de parcă aș călători în timp. Mi se pare că nu s-a schimbat nimic.

Colonelul Luscombe se opri brusc când din biroul de la recepție ieși domnul Humfries ca să-l salute.

Domnul Humfries era deseori luat drept domnul Bertram în persoană. Cine era adevăratul domn Bertram ori dacă *existase* vreodată un domn Bertram era o informație pierdută în negura timpului. Hotelul Bertram data cam din 1840, însă nimeni nu se obosise să facă vreodată cercetări în acest sens. Era pur și simplu în acel loc, aceasta era o dovadă de netăgăduit. De câte ori oamenii i se adresau cu apelativul „domnule Bertram“, domnul Humfries nu îi corecta niciodată. Dacă doreau ca el să fie domnul Bertram, atunci era domnul Bertram. Colonelul Luscombe îi știa adevăratul nume, însă nici el nu știa dacă acesta este doar managerul hotelului sau proprietarul. Înclina să creadă că ultima variantă era corectă.

Domnul Humfries era un bărbat în jurul a cincizeci de ani. Avea maniere ireproșabile, asemenea unui tânăr preot. Putea fi oricând orice pentru oricine. Putea vorbi despre curse de cai, crichet, politică externă, putea spune anecdote despre regină, putea oferi informații despre Salonul Auto, știa cele mai

interesante piese care se jucau în acel moment – să îi sfătuiască pe americani în legătură cu locurile din Anglia care meritau vizitate. Știa foarte precis unde ar putea cina oricine, în funcție de buget și de preferințele culinare. Cu toate acestea, nu se trăgea cu nimeni de șireturi. Nu era întotdeauna disponibil. Și domnișoara Gorringe era la fel de familiarizată cu aceste lucruri și putea oricând să-și informeze eficient oaspeții. La intervale scurte, așa cum iese soarele, domnul Humfries își făcea apariția la linia orizontului și flata pe cineva cu atenția pe care i-o acorda.

De data aceasta, cel onorat era colonelul Luscombe. Urmă un schimb de replici de conveniență legat de cursele de cai, însă colonelul Luscombe era preocupat de problema sa, iar omul care-i putea da răspunsul se afla chiar în fața sa.

– Spuneți-mi, domnule Humfries, de unde au acești bătrânci zaharișiți bani să stea aici?

– O, la asta vă gândeați? Întrebă domnul Humfries ușor amuzat. Ei bine, răspunsul este simplu. Păi nici nu și-ar permite. Decât dacă...

Domnul Humfries se opri brusc.

– Decât dacă aveți prețuri speciale pentru ei? Asta este?

– Mai mult sau mai puțin. De regulă, nu sunt conștienți de faptul că beneficiază de prețuri speciale, iar cei care știu cred că li se face o reducere pentru că sunt clienți vechi.

– Și nu este așa?

– Ei bine, domnule colonel Luscombe, eu conduc un hotel. Nu mi-aș permite să pierd bani.

– Dar dumneavoastră cum ieșiți în câștig din această situație?

– E o chestiune de atmosferă... Străinii care vin în această țară (americani, în special, pentru că ei sunt cei care au bani) au o idee fixă în legătură cu felul cum arată Anglia. Nu mă refer, să nu mă înțelegeți greșit, la grangurii care traversează tot timpul Atlanticul. De regulă, aceștia se duc la Savoy sau la Dorchester.

Aceștia își doresc un decor modern, mâncare americană și toate lucrurile care-i fac să se simtă ca acasă. Însă mai este o categorie de oameni care traversează rar oceanul și care se așteaptă ca această țară să fie – ei bine, nu m-aș duce până în vremea lui Dickens, însă au citit *Cranford* și Henry James, așa că nu se așteaptă să găsească aici ce pot vedea și în țara lor! Așa că se întorc acasă și spun: „Este în Londra un loc minunat; se numește Hotelul Bertram. E ca și cum ai călători în timp. E pur și simplu vechea Anglie! Și oamenii care stau acolo! Sunt niște oameni pe care nu i-ai putea întâlni nicăieri în altă parte. Minunate ducese în vârstă. Mânâncă după vechi rețete englezești. Imaginează-ți, au și friptură de vită cu budincă, gătită după o rețetă tradițională! N-ai mâncat așa ceva în viața ta; niște fripturi gărozave de vită și scărlică de oaie, și un minunat ceai englezesc, și un uimitor mic dejun tipic englezesc. Și totul ca la carte. Și este incredibil de confortabil. Și cald. Focul arde în permanență în șemineu“.

Domnul Humfries se opri din dramatizare și făcu o grimasă care se dorea zâmbet.

– Înțeleg, zise colonelul Luscombe gânditor. Acești oameni – aristocrații scăpătați, membrii sărăciți ai familiilor mari –, toți fac parte din *mise en scène*?

Domnul Humfries dădu aprobator din cap.

– Chiar mă mir că nu s-a mai gândit nimeni la așa ceva. Bineînțeles că am găsit scena de la Hotelul Bertram gata amenajată, cum s-ar spune. Nu era nevoie decât de o restaurare costisitoare. Toți cei care vin aici au impresia că e un lucru pe care l-au descoperit ei înșiși, ceva de care nu mai știe nimeni.

– Cred că restaurarea a fost destul de costisitoare, zise Luscombe.

– O, da. Acest loc trebuie să arate în stil edwardian, însă, în același timp, trebuie să ofere tot confortul modern pe care-l

considerăm indispensabil. Dragele noastre relicve, dacă-mi permiteți să mă refer astfel la ei, trebuie să simtă că nu s-a schimbat nimic de la începutul secolului, însă oaspeții noștri de peste hotare trebuie să simtă că au călătorit în trecut, însă, în același timp, să aibă la dispoziție tot confortul, fără de care nu pot trăi, totul ca la ei acasă!

– Cred că vă e destul de dificil uneori, sugeră Luscombe.

– Nu chiar. Să luăm ca exemplu încălzirea centrală. Americanii au nevoie de o temperatură cu cel puțin zece grade Fahrenheit mai mare decât englezii. De fapt, avem două tipuri de dormitoare. Pe englezi îi punem într-o parte, iar pe americani în cealaltă. Camerele par la fel, însă diferențele sunt foarte mari – aparate de ras electrice, dușuri și căzi în unele camere, iar dacă vrei un mic dejun american îl poți avea – cereale și suc rece de portocale – sau, dacă preferi micul dejun englezesc, nu trebuie decât să-l ceri.

– Ouă cu șuncă?

– Întocmai, însă și mai mult de atât. Hering, rinichi și șuncă, carne de găscă rece, șuncă de York. Marmeladă de Oxford.

– Trebuie să-mi aduc aminte de acest lucru mâine-dimineață. Nu mai ai parte de așa ceva acasă.

Humfries zâmbi.

– Majoritatea domnilor cer doar ouă cu șuncă. Cum să vă explic... ei bine, au uitat cum obișnuiau să stea lucrurile mai demult.

– Da, da... îmi amintesc de copilărie... Mese gemând de platouri cu feluri calde. Da, era o viață luxoasă.

– Ne străduim să le oferim oamenilor tot ce cer.

– Inclusiv prăjitură de semințe și briose – da, am văzut. Fiecăruia tot ce își dorește. Înțeleg... Marxist de-a dreptul.

– Ce-ați spus?

– Mă gândeam și eu, domnule Humfries. Extremele se atrag

Colonelul Luscombe se întoarce, luând cheia pe care i-o oferă domnișoara Gorringer. Un valet sări ca ars și îl conduse spre lift. În trecere, observă că Lady Selina Hazy stătea de vorbă acum cu prietena ei Jane Nu-știu-cum.